

Lever keynesianismen eller är den utdöd?

Ännu 50 år efter hans död kan Keynes teorier skapa häftig debatt bland världens ekonomer. Finanstioningen har här ställt sex frågor om John Maynard Keynes till en brokig panel om åtta ekonomer: med finns årets Nobelpristagare och den kanske ledande moderne vederläggaren av Keynes, Robert Lucas, professor Assar Lindbeck, skatteminister Tomas Östros, Anders Vredin (Handelshögskolan i Stockholm) och Jonas Agell (Uppsala), båda svenska nykeynesianer, Riksbankens vice-ordförande Lars Heikensten, Nordbankens chefekonom Nils Lundgren och LO-ekonomen P-O Edin.

Lever Keynes fortfarande? Vilket är i så fall det bestående arvet?

Lindbeck: "Keynes bestående insats är nog att han stimulerat ekonomerna att se aggregerade makroekonomiska frågor – att se det ekonomiska systemet som en helhet: total produktion, konsumtion osv. Analysen tog steget från mikro- till makroekonomi."

Vredin: "Han ändrade politikens spelregler och makroekonomins. An idag inspirerar han dagens debatt om ett sysselsättningsmål i Maastricht-fördraget till exempel, trots att prisstabilitet nu är lag."

Ostros: "Keynesianism lever fortfarande både inom vetenskapen, framför allt då genom nykeynesianismen som breder ut sig, samt inom den ekonomiska politiken. Det vi inom regeringens sysslar med är att få Sverige på fötter för att därefter kunna utöva keynesiansk stimuleringspolitik. De som hävdar att ekonomisk politik har effekt..."

PO Edin: "I vetenskapliga sammanhang är han död. Neoklassiska teorier samt teorin om rationella förväntningar dominerar nu på bekostnad av keynesiansk teori."

Robert Lucas: "Keynes största bidrag var hans uppsats 'Economic Consequences of Peace' (Fredens ekonomiska konsekvenser) där han lanserade Europatanken och samarbetet mellan de stora nationerna, som sedan utvecklades efter andra världskriget."

Professor Assar Lindbeck: Keynes försummade utbudssidan. Enligt Says lag gäller att allt utbud skapar sin efterfrågan, Keynes menade tvärtom att all efterfrågan skapar sitt eget utbud, utan att förklara hur.

kriget med EU och Bretton Woods-institutionerna (IMF och Världsbanken) som alla anslöt sig till och som stortartat bidrog till återjämningen efter kriget."

Vilka misstag begick Keynes?

Lucas: "Hans tro på att det går att styra en modern ekonomi gjorde mer skada än nytta."

Lindbeck: "Keynes försummade utbudssidan. Enligt den klassiske nationalekonomen Says lag gäller att allt utbud skapar sin efterfrågan". Det vände Keynes på och sade mer eller mindre att "all efterfrågan skapar sitt utbud", men hans förklarade aldrig riktigt hur. Dessutom försummade han inflationsproblemet och han bortsåg från effekterna av en öppen ekonomi, vilket var ganska naturligt på 30-talet då ekonomerna var ganska slutna... Keynes analys var i själva verket högst ofullständig, ett rudiment till makroteori."

Är han misstolkad?

Lindbeck: "Nej jag tycker inte Keynes misstolkats. Keynes var mycket oklar och verbal. Han lämnade åt sina efterföljare att ge alla möjliga tolkningar. Det är lite som Bibeln, man kan få ut lite av varje. Hade han formulerat sin teori i en matematisk modell hade tolkningarna varit enklare..."

Lundgren: "Keynes har i vissa stycken misstolkats, att hans

1995 års nobelpristagare i ekonomi Robert Lucas: Keynes tro på att det går att styra en modern ekonomi gjorde mer skada än nytta.

motmedel skulle vara tillämpliga på alla symptom till en konjunkturvägning är inte korrekt."

Vredin: "Man kan inte lasta Keynes för den politik som förts i hans namn efter andra världskriget. Keynes hade aldrig skrivit under på att ha underskott i budgeten lågkonjunktur men inte motsvarande överskott i högkonjunktur."

Finns det fortfarande "keynesianer"?

Lucas: "Nja, keynesianismen är väl en flagg som folk gör honorär inför då och då."

Lundgren: "I undervegetationen av ekonomer finns väl vissa som betraktar sig som renlänga keynesianer, men det är egentligen lika löjligt att tala om keynesianer som 'Smithianer' eller 'Walrasianer' – Keynes gav oss en viktig pusselbit i ett 100 bitars pussel – det går inte att svära på allt en person gjort."

Lucas: "När jag läser uppsatser av dem som idag kallar sig 'nykeynesianer' kan jag faktiskt inte se något samband med Keynes teorier."

Lindbeck: "Enligt Keynes ursprungliga teori är lönerna stela så att det går att inflatera priserna för att öka sysselsättningen. Nykeynesianerna ställer det på huvudet: de arbetar med stela priser så att variationer i efterfrågan kan påverka sysselsättning/produktion."

Hur har Keynes påverkat dig personligen?

Heikensten: "Keynes har indirekt inspirerat mig genom mina föreläsare. Erik Lundberg, som var djupt präglad av Keynes, gjorde att jag valde att läsa nationalekonomi."

Agell: "Jag traggade på egen hand igenom 'General Theory' och blev imponerad av Keynes intellektuella kapacitet. Det är synd att han idag oftast reduceras till ett simpelt med diagram innehållande utbud och efterfrågekurvor."

Lindbeck: "Keynes teorier var standard när jag lärde mig makroekonomi. På 50-talet accepterade jag dem, men därefter började jag, som många andra, att se bristerna"

Var Keynes tidernas största ekonom?

Agell: "Keynes är den hittills största ekonomen, mycket på grund av de visioner han lyckades måla upp."

Lucas: "Keynes? – nej, det är Smith eller Ricardo, de spelar inte i samma division."

PO Edin: "Han är en av de största och mest betydelsefulla ekonomerna. Men jag vill även framhålla Karl Marx."

Lindbeck: "Keynes stod för genombrottet för makroekonomi. Men han var inte ensam, Hayek resonerade i aggregerade storheter 1933 liksom också Myrdal – men det var Keynes som skrev bäst, som var mest karismatisk, som skrev på ett världsspråk och kunde påverka många."

Ostros: "Keynes är en av de största tillsammans med bland andra Adam Smith. Det är svårt för moderna ekonomer att bryta så pass mycket ny mark som Keynes gjorde."

Vredin: "Nej inte alls. Störst var Smith, Marshall och Walras."

Lundgren: "Nej Keynes var inte den största, men han tillhörde de stora mycket på grund av att han hade så välutbildad och att han hade ett brinnande intresse för samhället. Störst är Adam Smith och David Ricardo."

JÖRGEN EKLUND

08-6774530

MARTIN ÅDAHL

08-6774529

jorgen@fti.se

martin@fti.se

BNP okänd siffror för finansutskott

Det tycks vara lite si och så med skaperna i riksdagens finansutskott. En säker utskotts-majoritet har ingen aning om vem som är riksbankchef i USA. Nästan varannan av 12 intervjuade ledamöter vet inte hur stor Sveriges BNP är.

Det tycks heller inte vara självklart att kunna namnet på vår svenske riksbankchef, åtminstone om man är ersättare i finansutskottet. Det framgår av en undersökning som publiceras i ett kommande nummer av den rikstäckande tidningen för ekonomistudenter, Campus Ekonomi.

Tidningen har ställt 12 av utskottets 17 ledamöter mot väggen. Fyra avböjde medverkan och en ledamöt kunde inte nås. Svaren på ekonomistudenternas ganska basala frågor är av högst skiftande kvalitet.

Hur stor är till exempel Sveriges bruttonationalprodukt, BNP? Av de 12 ledamöterna kan 3 inte svara, en fjärde gissar 3 000-4 000 miljarder och en femte ber att få återkomma i frågan. Rätt svar är 1 635 miljarder kronor i löpande priser.

Ledamöternas bud på statsbudgetens storlek var flera, upplyser Campus Ekonomi. De flesta utskottsledamöterna hamnade mellan 938 miljarder (räknat på 18 månader) och drygt 630 miljarder (räknat på 12 månader). Tre kunde inte svara alls och en gissade på "omkring ett par hundra miljarder".

Flerparten av finanspolitikerna visste att statskulden är omkring 1 380 miljarder kronor. En hade visserligen ingen aning, en annan tippade "nästan 1 000 miljarder" och en tredje ansåg att skulden hade gått ner till 1 100 miljarder.

Kvinnigare frågor ställde finansutskottens medlemmar mer svarslösa. 11 av 12 ledamöter kan inte säga vad en BNP-deflator är (omvandlar nominell BNP till reell BNP, dvs BNP minus inflation).

Phillipskurvan, som varje student på A-kursen i nationalekonomi matas med till leda, hade 8 av 12 ledamöter inte kläm på. Buden pendlade mellan "Det kan vara mycket det", "något med skatter och inflation" och "det optimala sättet att räkna ut skatten på". Rätt svar: sambandet mellan arbetslöshet och inflation.

Riksbankchefen i USA, den man som kanske mer än någon annan påverkar världskonjunkturen, kunde endast 3 av 12 ledamöter namnet på (Alan Greenspan). Vår egen riksbankchef, Urban Bäckström, var desto mer bekant, även om en finanspolitiker var tvungen att erinra sig några minuter.

THOMAS PETERSOHN

redaktion@fti.se

08-6774500

LO-ekonomen PO Edin: I vetenskapliga sammanhang är keynesianismen död.

Skatteminister Thomas Östros: Vi försöker få Sverige på fötter för att kunna därefter kunna föra en keynesiansk politik.